

Informasjonssikkerhet - Kilder og definisjoner i regionalt styringssystem for informasjonssikkerhet

Gjelder for: Hele SiV
 Dokumenttype: Prosedyre
 Sist endret: 14.01.2019

1. HENSIKT

Dette dokumentet inneholder en referanseoversikt og en terminologi/ordbok over begrepene i de regionale styrende dokumenter for informasjonssikkerhet i Helse Sør-Østs foretaksgruppe.

Dokumentet er styrende for ansatte, leverandører og eksterne parter som utfører oppdrag på vegne av den databehandlingsansvarlige virksomheten. Sikkerhetsmål og – strategi er styrende for hele virksomheten.

2. ANSVAR

Se oversikt med kilder og definisjoner.

3. FREMGANGSMÅTE

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Administrerende direktør	Virksomhetens databehandlingsansvarlige, ansvarlig for virksomhetens informasjonssikkerhet og ansvarlig for å fastsette akseptabelt risikonivå	<ul style="list-style-type: none"> Databehandlingsansvarlig Risiko
"Anonyme på forskers hånd"	<i>Uttrykk for når en forsker har tilgang til aidentifiserte personopplysninger, men ikke tilgang til kodelisten. Slike opplysninger er aidentifiserte, og opplysningene må behandles i henhold til reglene for personopplysninger, herunder sikre behandlingsgrunnlag (samtykke/dispensasjon, REK-godkjenning/konsesjon/tilråding fra personvernombud, evt. annen lovhemmel)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Aidentifiserte personopplysninger Forskningsregister Kodeliste
Adgang	<i>Lovlig aksess til fysiske installasjoner (bygg, rom m.v.)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Tilgang
Anonymiserte personopplysninger	<p><i>Opplysninger der navn, fødselsnummer og andre personentydige kjennetegn er fjernet, slik at opplysningene ikke lenger kan knyttes til en enkeltperson. I tillegg må ikke opplysningene på annen måte kunne være bakoveridentifiserbare.</i></p> <p><i>Først når man er sikker på at opplysningene ikke kan knyttes til en gruppe på under 3-5 personer, ansees opplysningene som anonymiserte. Hvis man for eksempel har en svært sjelden diagnose, eller bor på et lite sted, vil kanskje opplysningene kunne tilbakeføres til en slik gruppe.</i></p> <p><i>Det må derfor gjøres en vurdering i hvert enkelt tilfelle</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Anonymitet Aidentifiserte personopplysninger Kodeliste Personidentifiserbare helseopplysninger Sensitive personopplysninger Informasjonssikkerhet - Anonymisering av helse- og personopplysninger

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Anonymitet	Tilstand der opplysninger ikke kan spores tilbake til en person. Gir den registrerte en garanti på at registrerte opplysninger ikke kan tilbakespores	<ul style="list-style-type: none"> • Anonymiserte personopplysninger • Informasjonssikkerhet - Anonymisering av helse- og personopplysninger
Applikasjon	En applikasjon er programvare som installeres på klient. Applikasjoner kan konsumeres enten som selvstendige programmer, eller i en to- eller trelagsarkitektur hvor applikasjonen kommuniserer med en bakenforliggende server, for eksempel databaseserver eller applikasjonsserver.	<ul style="list-style-type: none"> • Klient
Autentisering	Metode for å verifisere en påstått identitet før det gis tilgang til et informasjonssystem. Autentisering gjøres gjennom en av tre typer autentiseringsfaktorer: <ul style="list-style-type: none"> • Noe personen vet - for eksempel et passord • Noe personen har - for eksempel en passordkalkulator • Noe personen er - for eksempel et fingeravtrykk 	<ul style="list-style-type: none"> • Autorisering • Tilgang • Tofaktor-autentisering • Uavviselighet
Autorisering	Etter autentisering gjøres autorisering for å verifisere hvilke rettigheter en bruker har i et informasjonssystem; for eksempel hvilke filer som kan åpnes, endres, slettes m.v.	<ul style="list-style-type: none"> • Autentisering • Tilgang
Aidentifiserte personopplysninger	Helseopplysninger der navn, fødselsnummer og andre personentydige kjennetegn er fjernet og erstattet med et løpenummer, en kode, fiktive navn eller lignende, som viser til en atskilt liste med de direkte personopplysningene. Opplysningene regnes fortsatt som lovregulerte personopplysninger, og det må sikres behandlingsgrunnlag (samtykke/dispensasjon, REK-godkjenning/konsesjon/tilråding fra personvernombud, evt. annen lovhjemmel).	<ul style="list-style-type: none"> • "Anonyme på forskers hånd" • Fødselsnummer • Kodeliste • Personidentifiserbare helseopplysninger • Indirekte identifiserbare helseopplysninger • Informasjonssikkerhet - Anonymisering av helse- og personopplysninger
Behandling av helseopplysninger	Enhver formålsbestemt bruk av helseopplysninger, som f.eks. innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike bruksmåter. Enhver behandling skal være knyttet opp mot en behandlingsansvarlig, og skal være basert på et forhåndsdefinert formål.	<ul style="list-style-type: none"> • Formål • Helseopplysninger • Helseregister • Personopplysninger

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Behandlingsrettet helseregister	<i>Et journal- og informasjonssystem eller annet helseregister som har til formål å gi grunnlag for handlinger som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende eller rehabiliterende mål i forhold til den enkelte pasient, og som utføres av helsepersonell, samt administrasjon av slike handlinger.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronisk pasientjournal • Helseregister • Pasientjournalssystem
Beskyttelsesverdig informasjon	<i>Data som har en verdi, og som derfor må vernes mot uautorisert innsyn</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Autentisering • Verdi
Databehandler	<i>En juridisk enhet som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Databehandler-avtale • Databehandlingsansvarlig • Personopplysninger
Databehandler-avtale	<i>Avtale mellom databehandlingsansvarlig og databehandler som skal beskrive ansvars- og myndighetsforhold, og den skal beskrive hvordan databehandler etterlever krav om informasjonssikkerhet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Databehandler • Databehandlingsansvarlig • Personopplysninger
Databehandlingsansvarlig	<i>Den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysningene og hvilke hjelpemidler som skal brukes. Normalt er dette virksomhetens øverste leder.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Administrerende direktør • Databehandler • Databehandler-avtale • Personopplysninger
Datatilsynet	<i>Datatilsynet er tilsynsmyndighet for personopplysningsloven, jfr. samme lov, § 42. Datatilsynet er et uavhengig forvaltningsorgan, og er således ikke underordnet instruksmyndighet fra verken konge eller regjering.</i>	
Driftslogger	<i>Driftslogger er system- og infrastrukturlogger hvor formålet er å bevare systemstatus, eksempelvis diskfyllingsgrad, last, antall samtidige sesjoner m.v. Inneholder ordinært sett ikke personopplysninger.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Logg • Innsynslogg • Sikkerhetslogg
Dokumentasjonsplikt	<i>Helsepersonell er pliktig til å nedtegne og dokumentere sin virksomhet. Dokumentasjonsplikten er regulert i helsepersonelloven, kapittel 8.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronisk pasientjournal • Innsyn
Elektronisk pasientjournal (EPJ)	<i>Et informasjonssystem som fungerer som et helseregister for en behandlingsansvarlig. Brukes til samling eller sammenstilling av registrerte opplysninger om en pasient i forbindelse med helsehjelp.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlingsrettet helseregister • Helseopplysninger • Helseregister
Formål	<i>Hensikten med behandling av personopplysninger og sensitive personopplysninger.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Register

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
	<i>Det er ikke tillat å behandle personopplysninger i et register uten et på forhånd definert formål. Behandlingsansvarlig kan ikke omdefinere formålet uten informert samtykke fra den registrerte.</i>	
Forsettelighet	<i>En bevisst handling</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikkerhetsbrudd
Forskningsregister	<i>Samling av data (opplysninger, resultater av undersøkelser) om en befolkningsgruppe, eller et representativt utvalg av en befolkningsgruppe, som er innsamlet som grunnlag for flere forskningsprosjekter.</i>	
Forsvarlighet	<i>Krav i helselovgivningen om at helsehjelpen som tilbys skal være forsvarlig. Faglige, organisatoriske og tekniske krav til forsvarlighet endres kontinuerlig, og vil alltid være en vurdering ut fra de forhold som tilfellet oppstår i.</i>	
Fødselsnummer	<i>Personlig identifikasjonsnummer for personer bosatt i Norge. Består av 11 sifre, de første seks angir fødselsdato, de fem siste består av tre individualsifre og to kontrollcifre. Anses ikke som sensitiv personopplysning</i>	<ul style="list-style-type: none"> • H-nummer • Personopplysninger
Helsehjelp	<i>Handling omtalt i helsepersonelloven § 3, tredje ledd, og pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3, bokstav c. Helsehjelp som utføres av helsepersonell skal dokumenteres i et register.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Helsepersonell
Helseopplysninger	<i>Taushetsbelagte opplysninger i henhold til helsepersonelloven § 21 og andre opplysninger og vurderinger om helseforhold eller av betydning for helseforhold, som kan knyttes til en enkeltperson.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Personopplysninger • Sensitive personopplysninger • Indirekte identifiserbare helseopplysninger
Helsepersonell	<i>Personell som utøver helsehjelp. Helsehjelp utført av helsepersonell skal dokumenteres i et register.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Helsehjelp
Helseregister	<i>Informasjonssystem der helseopplysninger er lagret systematisk slik at opplysninger om den enkelte kan finnes igjen.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlingsrettet helseregister • Elektronisk pasientjournal • Nasjonale helseregistre
Logg	<i>Med logg menes eksplisitt logg fra et behandlingsrettet register, hvor formålet er å dokumentere utøvelsen av helsehjelp, pasientens rett til innsyn og dokumentering av helseforetakets forsvarlighet. En logg som inneholder aktivitetene gjort i et behandlingsrettet register. Inkluderer, men ikke</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Driftslogger • Innsynslogg • Sikkerhetslogg • Informasjonssikkerhet - Loggføring av aktivitet og kontroll av logger

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
	<i>begrenset til, innsynslogg, print av sider, henvisninger, sletting, endring eller oppretting av tekst, journalnotater, endring av rettigheter eller tilsvarende. Skal også inneholde forsøk på uautorisert bruk eller andre hendelser med betydning for informasjonssikkerheten.</i>	
H-nummer	<i>Et løpenummer tildelt personer som av forskjellige årsaker ikke har fått tildelt et fødselsnummer.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Fødselsnummer
Indirekte identifiserbare helseopplysninger	<p><i>Helseopplysninger der navn, fødselsnummer og andre personentydige kjennetegn er fjernet, men hvor opplysningene likevel kan knyttes til en enkeltperson.</i></p> <p><i>Erstatter og samordner fra 1.1.15 i lovteksten begrepene «avidentifiserte» og «pseudonyme» helseopplysninger, som begge nå anses å være «indirekte identifiserbare helseopplysninger». Selv om lovtekst ikke benytter «avidentifisert» og «pseudonyme» lenger, beskriver likevel begrepene to tilnærminger til behandling av indirekte identifiserbare helseopplysninger.</i></p> <p><i>Opplysningene regnes fortsatt som lovregulerte personopplysninger og det må sikres behandlingsgrunnlag (samtykke/dispensasjon, REK-godkjenning/konsesjon/tilråding fra personvernombud, evt. annen lovhjemmel).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Helseopplysninger • Avidentifiserte personopplysninger • Pseudonyme helseopplysninger • Informasjonssikkerhet - Anonymisering av helse- og personopplysninger
Informasjonssikkerhet	<i>Tiltak iverksatt for å sikre Konfidensialitet, Tilgjengelighet og Integritet for informasjon</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikkerhet
Informasjonssikkerhetsleder	<i>Den som administrerende direktør beslutter myndighet for virksomhetens informasjonssikkerhet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Administrerende direktør
Innsyn	<p><i>Hovedregel er at en pasient skal ha innsyn elektronisk registrering om egne helseopplysninger. Kravet om innsyn er ikke begrenset til den elektroniske pasientjournalen. Dersom en pasient nektes innsyn, skal dette dokumenteres i journal.</i></p> <p><i>Kravet om innsyn gjelder også i logger som viser hvilke helsepersonell som har hatt innsyn i pasientens journal.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pasient
Innsynslogg	<i>Logg som viser hvem som har tilgang til en persons helseopplysninger i et behandlingsrettet helseregister</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Driftslogger • Logg • Sikkerhetslogg
Instruks	<i>Definerer hvordan virksomhetens sikkerhetsarbeid skal utføres, åpner ikke for bruk av skjønn.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ISMS • Retningslinjer • Sikkerhetsstrategi
Instruksjonsmyndighet	<i>Begrep fra forfatningen, innebærer en forståelse av at en arbeidsgiver har en instruksjonsmyndighet over ansatte eller andre i egen organisasjon. Inkluderer</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Databehandleravtale

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
	<i>ikke ansatte hos en databehandler – ansatte hos en databehandler er under instruksjonsmyndighet av egen ledelse.</i>	
Integritet	<i>At informasjonssystemer er sikret mot uautorisert endring, og at kvaliteten på informasjonen er gyldig, nøyaktig og fullstendig</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Konfidensialitet • Sporbarhet • Tilgjengelighet
ISMS	<i>Styringssystem for informasjonssikkerhet. Et ISMS skal sikre at personvernet og sikkerhetsarbeidet blir en kontinuerlig prosess og ivaretatt på en systematisk og dokumentert måte. DIFI har satt anbefalt forvaltningsstandard til ISO 27001.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikkerhetsmål • Sikkerhetsstrategi
Journal	Se Elektronisk pasientjournal	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronisk pasientjournal
Journalansvarlig	<p><i>Person som omtalt i helsepersonelloven § 39 andre ledd.</i></p> <p><i>Er ansvarlig for å opprette journal, og er overordnet ansvarlig for all dokumentasjon i en pasients journal. Alle journaler skal ha en journalansvarlig, og det skal fremgå av journal hvem som er journalansvarlig. Ansvarsområder dekker</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppretting av journal • Strukturere, samordne og holde orden i dokumentene • Ta stilling til innholdet i journalen (jfr helsepersonelloven § 39) • Ta avgjørelse om innsyn (jfr helsepersonelloven § 41, pasient- og brukerrettighetsloven § 5-1) • Ta avgjørelse om retting og sletting (journalforskriften § 13) i samråd med helsepersonellet som har foretatt dokumentasjonen • Ta stilling til overføring, utlån, og kopi av journal 	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronisk pasientjournal • Helsepersonell • Journal
Klient	<i>En klient i denne sammenhengen en elektronisk enhet med prosessorkraft og nettverkstilkobling, som konsumeres av en ansatt i virksomheten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Applikasjon
Kodeliste	<i>Oversikt over unike koder som benyttes i stedet for personidentifiserbare kjennetegn i aidentifiserte personopplysninger. Kodeliste oppbevares fysisk og logisk adskilt fra registeret.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Aidentifiserte personopplysninger
Kompromittering	<i>Sikkerhetshendelse som medfører brudd på konfidensialitet, tilgjengelighet eller integritet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Integritet • Konfidensialitet • Sporbarhet • Tilgjengelighet
Konfidensialitet	<i>At informasjonssystemer er sikret mot uautorisert innsyn, og kun medarbeidere med autorisert tilgang kan benytte informasjonssystemene</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Autorisering
Konsekvens	<i>Konsekvens er graden av skade som kan forårsakes når en hendelse inntreffer</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uønsket hendelse

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Konsesjon	<p>Søknad til Datatilsynet for behandling av sensitive personopplysninger, regulert av Personopplysningsloven § 33.</p> <p>Konsesjonsplikten gjelder ikke når behandlingen av sensitive personopplysninger er hjemlet i lov, ref. helseopplysninger. Unntak kan være (dette er eksempler, listen er ikke uttømmende):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registre i blodbanker • Donorregistre • Kvalitetsregistre • Forskningsprosjekter som ikke omfattes av unntaket i Personopplysningsforskriften § 7-27 	<ul style="list-style-type: none"> • Datatilsynet • Medisinske kvalitetsregistre • Meldeplikt • Personvernombud • Sensitive personopplysninger
Kontroller	<p>Fysiske, logiske, regulatoriske eller organisatoriske tiltak etablert for å redusere risiko for at en uønsket hendelse inntreffer. Deles inn i tre kategorier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preventive kontroller (forhindrer at en uønsket hendelse inntreffer) • Detekterende kontroller (varsler om at en uønsket hendelse inntreffer) • Korrigerende kontroller (gjenoppretting etter uønsket hendelse inntraff) 	<ul style="list-style-type: none"> • Uønsket hendelse
Konto	<p>Representerer en digital identitet og identifiserer hvem en person er, uansett hvilket arbeidsforhold som er knyttet til denne personen.</p> <p>Gir en mulighet å spore aktivitetene til en gitt person på ulike nivåer og på tvers av systemer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilgang
Kvittering	<p>Et administrativt system innenfor helsehjelpen for å forvalte og bekrefte informasjonsflyt, for eksempel prøvesvar m.v. Inngår ikke i journal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Signering
Medisinske kvalitetsregistre	<p>En strukturert samling av medisinske opplysninger om utredning og behandling av pasienter, som gir en indikasjon på hvordan bestemte prosesser fungerer og om bestemte resultater er oppnådd ved å vise til kvalitetsegenskaper.</p> <p>Er opprettet for å kvalitetssikre behandling, men de brukes også til forskning, kartlegging av sykdomsforekomst og behandling av pasienter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlingsrettet helseregister • Nasjonale helseregistre
Meldeplikt	<p>En pliktig informering til Datatilsynet før behandling av personopplysninger. Hovedregelen er at behandling av personopplysninger er meldepliktig, mens behandling av sensitive personopplysninger er konsesjonspliktig.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formål • Datatilsynet • Konsesjon • Personopplysninger • Personvernombud • Register

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
	<p>Virksomheter med personvernombud melder behandlingen til personvernombud, ikke Datatilsynet</p> <p>Meldingen til Datatilsynet må fornyes hvert 3. år. Meldeplikt er regulert av Personopplysningsloven § 31</p>	
Mobilitet	Med mobilitet menes klienter som er designet for bærbarhet, eksempelvis smarttelefoner og bærbare datamaskiner	<ul style="list-style-type: none"> • Klient
Nasjonale helseregistre	Fellesbetegnelse for sentrale helseregistre og medisinske kvalitetsregistre	<ul style="list-style-type: none"> • Medisinske kvalitetsregistre • Sentrale helseregistre
Pasient	<p>Person omtalt i pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3, bokstav a).</p> <p>En person som henvender seg til helsevesenet med anmodning om helsehjelp og som helsevesenet gir eller tilbyr helsehjelp i individuelle tilfeller.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Helsehjelp • Pårørende
Pasient-administrativt system (PAS)	Et informasjonssystem som rapporterer blant annet pasientdemografiske opplysninger, kontakthistorikk, planlagte kontakter, diagnoser samt for rapportering av aktivitetsdata og andre styringsdata til databehandlingsansvarlig	<ul style="list-style-type: none"> • Databehandlingsansvarlig
Pasientjournal	En sammenstilling av nedtegnede/registrerte opplysninger om en pasient i forbindelse med helsehjelp; betegnes som «elektronisk pasientjournal» (EPJ) dersom sammenstillingen er ført elektronisk.	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlingsrettet helseregister • Elektronisk pasientjournal • Helseregister • Pasientjournal-system
Pasientjournal-system	Et system for føring og oppbevaring av pasientjournaler, papirbasert eller elektronisk (Elektronisk pasientjournalssystem, EPJ-system) som følger gjeldende regelverk om innsyn, tilgang og utlevering, redigering, retting og sletting, sikring mot innsyn og forsvarlig oppbevaring.	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlingsrettet helseregister • Elektronisk pasientjournal • Helseregister • Pasientjournal
Person-identifiserbare helseopplysninger	<p>Helseopplysninger som inneholder navn, fødselsnummer eller andre personentydige kjennetegn slik at opplysningene kan spores tilbake til en enkeltperson.</p> <p>Kalles også direkte identifiserbare personopplysninger.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fødselsnummer • Helseopplysninger • Personopplysninger
Person-opplysninger	Opplysninger eller vurderinger som kan knyttes til en persons identitet	<ul style="list-style-type: none"> • Fødselsnummer • Helseopplysninger • Person-identifiserbare helseopplysninger

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
		<ul style="list-style-type: none"> • Sensitive personopplysninger
Personregister	<i>Der hvor personopplysninger er lagret systematisk slik at opplysninger om den enkelte lett kan finnes igjen. Kalles også register.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Register • Personopplysninger
Personvernombud	<i>Den som virksomheten har utnevnt til personvernombud skal være egnet til, på en uavhengig måte, å vurdere om behandlingsansvarlig overholder reglene i personopplysningsloven</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Databehandlingsansvarlig • Datatilsynet • Konesjon • Meldeplikt
Policy	<i>Overordnet samlebegrep for mål, strategi, retningslinjer og instruks.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Instruks • Retningslinjer • Sikkerhetsmål • Sikkerhetsstrategi
Prosedyrer	<i>Dokumenterte beskrivelse av fremgangsmåten for gjennomføring av enkelthandlinger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ISMS
Prosesser	<i>Dokumenterte og detaljerte mønstre for å gjennomføre arbeidsoppgaver, samt følge opp og kontrollere disse</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ISMS
Pseudonyme helseopplysninger	<p><i>Helseopplysninger der identiteten til den enkelte er kryptert eller skjult, men likevel individualisert slik at det lar seg gjøre å følge hver person gjennom helsesystemet uten at identiteten røpes. Hvert individ får sitt unike pseudonym, og disse skal ikke kunne forveksles.</i></p> <p><i>Koblingen må også utføres slik at enkeltpersoner ikke kan gjenkjennes ved hjelp av de sammenstilte opplysningene.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anonymiserte personopplysninger • Kodeliste • Personidentifiserbare helseopplysninger • Indirekte identifiserbare helseopplysninger
Pårørende	<p><i>Den som pasienten oppgir å være pårørende og nærmeste pårørende, jfr. pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3.</i></p> <p><i>Om det ikke er annet spesifisert, eller om pasienten ikke kan gjøre rede for sine pårørende, er listen i prioritert rekkefølge:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ektefelle • Registrert partner • Personer som lever i ekteskapslignende eller partnerskapslignende samboerskap med pasienten • Barn over 18 år • Foreldre eller andre med foreldreansvar • Søskener over 18 år • Besteforeldre • Andre familiemedlemmer • Verge • Fremtidsfullmektig med kompetanse på det personlige området 	<ul style="list-style-type: none"> • Pasient

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Register	<i>Der hvor personopplysninger er lagret systematisk slik at opplysninger om den enkelte lett kan finnes igjen. Kalles også personregister</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Personopplysninger • Personregister
Retningslinjer	<i>Definer virksomhetens prinsipper, rammer og føringer, åpner for bruk av skjønn.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Instruks • ISMS • Sikkerhetsstrategi
Retting	<p><i>Helsepersonell har plikt, etter krav fra pasient eller av eget tiltak, å rette feilaktige, mangelfulle, eller utilbørlige opplysninger eller utsagn i journal.</i></p> <p><i>Retting skal skje ved at journalen føres på nytt, eller ved at en datert rettelse tilføyes i journalen. Retting skal ikke skje ved at opplysninger eller utsagn slettes.</i></p> <p><i>Dersom krav om retting avslås, skal krav og begrunnelse dokumenteres i journal.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sletting
Revisjonsspor	<i>Dokumentasjon for hvordan en prosess er gjennomført. Kan gjelde alt fra systemtekniske loggdata, adgangsregistre, manuell registrering m.v.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Spor • Sporbarhet
Risiko	<p><i>Produktet av konsekvens og sannsynlighet.</i></p> <p><i>Et uttrykk for fare ved at en verdi utsettes for en uønsket hendelse</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konsekvens • Sannsynlighet • Uønsket hendelse
Risikovurdering	<i>Analyse av risiko mot virksomhetens verdier</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Risiko • Verdi
Sannsynlighet	<i>Vurdering av hvor ofte en uønsket hendelse inntreffer</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Konsekvens • Uønsket hendelse
Samtykke	<i>Begrep hvor den registrerte gir informert, frivillig og uttrykkelig tillatelse til registrering. Uten samtykke, skal det eksistere et rettslig grunnlag for behandlingen av personopplysninger.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Register
Sensitive personopplysninger	<p><i>Opplysninger regulert av Personopplysningsloven §2-8:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Rasemessig eller etnisk bakgrunn, eller politisk, filosofisk eller religiøs oppfatning</i> <i>At en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt eller dømt for en straffbar handling</i> <i>Helseforhold</i> <i>Seksuelle forhold</i> <i>Medlemskap i fagforeninger</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Helseopplysninger • Personopplysninger
Sentrale helseregistre	<i>Sentrale helseregistre er helseregistre som den sentrale helseforvaltningen etablerer for å ivareta landsomfattende funksjoner og oppgaver. Slike registre er landsdekkende og er opprettet med lovhjemmel i helseregisterlovens § 8. Hvert av helseregistrene er regulert med egen forskrift.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nasjonale helseregistre

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
	<i>For sentrale helseregistre vedtok Stortinget i 2007 at personidentifiserbare helseopplysninger skal være internt krypterte i de registrene der slike opplysninger kan behandles uten samtykke fra den registrerte</i>	
Signering	<i>En juridisk forpliktende del av helsehjelpen. Inngår i journal</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kvittering
Sikkerhet	<i>Reell eller oppfattet tilstand som innebærer fravær av uønskede hendelser, frykt eller fare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjons-sikkerhet
Sikkerhets-arkitektur	<i>Prinsipper og regler for virksomhetens valgte infrastruktur for å støtte opp om virksomhetens mål og strategi.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ISMS • Sikkerhetsmål • Sikkerhetsstrategi
Sikkerhetsbrudd	<i>En hendelse som får konsekvenser for informasjonssikkerheten i virksomheten. Kan også kalles sikkerhetshendelse, sikkerhetsavvik m.v. Sikkerhetsbrudd skal inngå i virksomhetens avvikssystem</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompromittering
Sikkerhetslogg	<i>Sikkerhetslogger er logger fra informasjonssystemer hvor formålet er å avdekke sikkerhetsbrudd eller avvik. Det skal registreres autorisert bruk og og forsøk på uautorisert bruk, samt alle andre typer henvendelser med betydning for informasjonssikkerheten, d.v.s. Konfidensialitet, Integritet, Tilgjengelighet (jf. personopplysningsforskriften kap. 2) og Kvalitet (Helseregisterloven § 13)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Driftslogger • Logg • Innsynslogg
Sikkerhetsmål	<i>Virksomhetens visjon, mål og formål med informasjonssikkerhet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ISMS • Policy • Sikkerhetsstrategi
Sikkerhetsstrategi	<i>Virksomhetens overordnede plan for å nå sikkerhetsmålene</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ISMS • Policy • Sikkerhetsmål
Sletting	<i>Under gitte premisser, jfr. helsepersonelloven § 43, skal opplysninger eller utsagn i journal slettes. Dette gjelder også om helseopplysninger er journalført på feil person. Dersom krav om sletting avslås, skal kravet om sletting og begrunnelse for avslaget dokumenteres i journalen.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Retting
Spor	<i>Dokumentasjon for hvordan en prosess er gjennomført. Kan gjelder alt fra systemtekniske driftslogger, sikkerhetslogger, innsynslogger.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Driftslogger • Innsynslogg • Logg • Sikkerhetslogg • Revisjonsspor • Sporbarhet

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Sporbarhet	At informasjonssystemer etableres slikt at det er mulig å finne tilbake til informasjonens opprinnelse, hvem og når informasjon har blitt endret, og hvem og når det har blitt gitt innsyn m.v.	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsspor • Spor
Styringssystem	Et styringssystem fastsetter en felles ramme for hvordan virksomheten ledes og drives, og gir prinsipper, krav og føringer for ledelse.	
Systemeier	Systemeier er den ansvarlige leder ("eier") av et informasjonssystem. Det er systemeier som er bestiller, og som beslutter formålet med innsamling og bruk av informasjon i et informasjonssystem.	<ul style="list-style-type: none"> • Tjenesteansvarlig
Taushetsplikt	Regelverk for å forhindre at beskyttelsesverdig informasjon kommer på avveie, for eksempel helseopplysninger m.v.	<ul style="list-style-type: none"> • Beskyttelsesverdig informasjon • Konfidensialitet
Tilgang	Lovlig aksess til informasjonssystemer Kan anses som rettigheter som endrer seg i forhold til hvilken rolle en person har i et gitt arbeidsforhold eller situasjonen og bør reguleres løpende. Dette i motsetning til konto som skal være statisk.	<ul style="list-style-type: none"> • Adgang • Autentisering • Konto
Tilgjengelighet	At informasjonssystemer er tilgjengelige for autorisert personell i rett tid og i riktig tidsomfang	<ul style="list-style-type: none"> • Integritet • Konfidensialitet • Sporbarhet
Tiltak	Kontroller eller handlinger for å redusere risiko. Gir ledelse fire alternativer for behandling av risiko: <ul style="list-style-type: none"> • Terminate (avslutte, fjerne) • Transfer (overføre) • Treat (behandle) • Tolerate (akseptere) 	<ul style="list-style-type: none"> • Risiko
Tjenesteansvarlig	Tjenesteansvarlig vil være det primære kontaktpunktet for systemeiere hos kunden for faglig dialog om tjenestekvalitet og funksjonalitet, samt endring på tjenesten. Tjenesteansvarlig er ansvarlig for at tjenesten leveres etter avtalt tjenestekvalitet, og skal følge opp tjenesten gjennom hele livsløpet i tjenesteporteføljen.	<ul style="list-style-type: none"> • Systemeier
Tjenestekatalogansvarlig	Tjenestekatalogansvarlig har som hovedmål å sørge for at alle tjenestene til Sykehuspartner er dokumentert og oppdatert i tjenestekatalogen, til enhver tid, etter etablerte maler og rutiner.	
Tofaktorautentisering	En autentiseringsprosess hvor det benyttes to forskjellige og uavhengige autentiseringsfaktorer	<ul style="list-style-type: none"> • Autentisering
Tredjeland	Foretak i land som ikke er medlem i EU/EØS-samarbeidet, eller som ikke har ratifisert EU-direktiv 95/46/EF artikkel 26 nr. 2, eller som ikke har sluttet seg til Safe Harbor-avtalen, kan ikke uten særskilt vurdering opptre som databehandler for sensitive personopplysninger	<ul style="list-style-type: none"> • Databehandler • Databehandlingsansvarlig

Begrep	Forklaring	Aktuelle lenker
Trussel	Mulig uønsket handling som kan gi negativ konsekvens mot virksomhetens sikkerhet eller virksomhetens verdier	<ul style="list-style-type: none"> • Uønsket hendelse
Trusselaktør	En entitet som forbindes med en trussel	<ul style="list-style-type: none"> • Trussel
Uavviselighet	<p>Uavviselighet er å bekrefte at en handling eller et informasjonselement er uendret (informasjonsintegritet) og at det kan knyttes til en bestemt identitet.</p> <p>Uavviselighet er i mange sammenhenger også omtalt som ikke-benektning. En løsning for uavviselighet er en løsning som gjør det mulig for en part å innhente tilstrekkelig dokumentasjon for at en annen part ikke kan nekte for å ha gjennomført en handling eller ha valgt å bekrefte / vedstå seg et informasjonselement.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Autentisering
Uønsket hendelse	En hendelse som utsetter en verdi for risiko	<ul style="list-style-type: none"> • Risiko • Verdi
Utlevering	<p>Hovedregelen er at om pasienten ikke motsetter seg, skal helsepersonell som skal yte, eller yter, helsehjelp til pasienten, kunne gis nødvendige og relevante helseopplysninger i den grad det er nødvendig for å kunne ivareta forsvarlighetsprinsippet.</p> <p>Som hovedregel gjelder kun utlevering kun innenfor samme virksomhet, jfr. helseregisterloven § 13, 3dje og 4de ledd.</p> <p>Det skal dokumenteres i journal at annet helsepersonell er gitt helseopplysninger.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Innsyn
Verdi	Ressurs som hvis den blir utsatt for uønsket påvirkning vil kunne medføre en negativ konsekvens for den som eier, forvalter, bruker eller drar fordel av ressursen	

4. GENERELT

5. INTERNE REFERANSER

[1.1.11.2.3](#)

[Informasjonssikkerhet - Anonymisering av helse- og personopplysninger](#)

[1.1.11.3.1](#)

[Informasjonssikkerhet - Loggføring av aktivitet og kontroll av logger](#)

6. EKSTERNE REFERANSER

Henvisninger til aktuelle dokumenter utenfor EK. Elektroniske dokumenter som er felles tilgjengelige, bør føres opp med hyperlink.

Virksomhet	Dokument	Kilde
------------	----------	-------

Standard Norge AS	<i>Styringssystem for informasjonssikkerhet, ISO 2700-serien</i>	http://www.standard.no/
Standard Norge AS	<i>NS 5830:2012</i>	http://www.standard.no/
Standard Norge AS	<i>ISO 29100 – Privacy framework</i>	http://www.standard.no/
Norges offentlige utredninger (NOU)	<i>NOU 1997:26 – Tilgang til helseregistre</i>	http://publikasjoner.dep.no
Norges offentlige utredninger (NOU)	<i>NOU 1993:22 – Pseudonyme helseregistre</i>	http://publikasjoner.dep.no
Norges offentlige utredninger (NOU)	<i>NOU 2009:1 – Individ og integritet</i>	http://publikasjoner.dep.no
Norges offentlige utredninger (NOU)	<i>NOU 1997:19 – Et bedre personvern</i>	http://publikasjoner.dep.no
Normen / Helsedirektoratet	<i>Styringssystem for informasjonssikkerhet</i>	http://www.normen.no/
Direktoratet for forvaltning og IKT	<i>Styringssystem for informasjonssikkerhet</i>	http://www.difi.no/filearchive/difi-rapport-2012-15-styringssystem-for-informasjonssikkerhet.-erfaringer-og-anbefalinger.pdf
Universitetet i Bergen	<i>Overordnet IKT-sikkerhetspolicy, inkludert sikkerhetsmål og –strategi</i>	http://www.uib.no/it/planer-og-dokumenter/overordnet-ikt-sikkerhetspolicy-ved-uib
Oslo Universitetssykehus HF	<i>Sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsmål</i>	Heidi Thorstensen, uxthei@ous-hf.no
Sykehuspartner	<i>Informasjonssikkerhetspolicy</i>	Christian Jacobsen, jacoch@sykehuspartner.no
Datatilsynet	<i>Mal for sikkerhetsmål og sikkerhetsstrategi</i>	http://www.datatilsynet.no/Global/04_veiledere/internkontroll/maler_enkeltvis/pdf_filer/1-11_Sikkerhetsmal_og_strategi.pdf
Helse- og omsorgsdepartementet	<i>Gode helseregistre – bedre helse</i>	http://www.fhi.no/dav/b948702828.pdf
Datatilsynet	<i>Ordliste</i>	http://www.datatilsynet.no/verktoy-skjema/Ordbok-A-til-A/

Norges lover	Helseregisterloven	http://www.lovdatab.no/all/hl-20010518-024.html
Norges lover	Personopplysningsloven	http://www.lovdatab.no/all/tl-20000414-031-001.html
Norges lover	Personopplysningsforskriften	http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20001215-1265.html
Norges lover	Pasient- og brukerrettighetsloven	http://www.lovdatab.no/all/tl-19990702-063-006.html
Norges lover	Helsepersonelloven	http://www.lovdatab.no/all/hl-19990702-064.html
Norges lover	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap	http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-07-23-881
Norges lover	Forskrift om pasientjournal	http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2000-12-21-1385
Norges lover	Helseforetaksloven	http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-06-15-93
Folkehelseinstituttet (FHI)	Hva er et helseregister og hvorfor har vi helseregistre?	http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=239&trg=Content_6465&Main_6157=6261:0:25,8347&Content_6465=6178:103934::0:6268:2::0:0
Helse- og omsorgsdepartementet	Rundskriv om pseudonyme helseregistre	http://www.regjeringen.no/upload/kilde/hod/rus/2005/0018/ddd/pdfv/251293-pseudonyme_helseregistre.pdf
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	Rammeverk for autentisering og uavviselighet i elektronisk kommunikasjon med og i offentlig sektor	http://www.regjeringen.no/templat es/Regelverk.aspx?id=505958&eps language=NO
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	Personvern – utsikter og utfordringer	http://www.regjeringen.no/nn/dep/fad/dokument/proposisjonar-og-meldingar/stortingsmeldingar/2012-2013/meld-st-11-20122013.html?id=709739
Regjeringen	Vedtekter for Helse Sør-Øst RHF	http://www.regjeringen.no/pages/1980709/VedtekterHelseSorOstRHF07012014.pdf

7. VEDLEGG